

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt duo Indices, unus Titulorum initio Operis, alter rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. V. De Anatocismo, sive Usuris Usurarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75232)

S. V.

De Anatocismo, sive Usuris Usurarum.

S U M M A R I U M.

216. Quid sint Usura Usurarum, & Anatocismus?

217. Usurae Usurarum illicitae sunt, si lucratoria merè sint.

218. Secus, si Compensatoria.

219. Ex Usuris jam solutis capiendae.

216. **Q**ueritur 1. quid sint Usurae Usurarum, & Anatocismus? *Usurae Usurarum* vocantur lucrum; quod ex lucro Usurario non soluto ultra hoc, & sortem exigitur à Creditore. v. g. Titius 1000. pro 50. annuatim solvendis creditit Cajo, Caju hos 50. anno elapso non solvit: hinc Titius in annum sequentem à Cajo ratione eorundem 1000. petit 50. & ratione 50. primo anno non solutorum florenos duos, & dimidium. *Anatocismus* appellatur, cum Usurae in sortem vel stipulatione, vel sententiâ rediguntur. Calvin. *Lexic. V. Anatocismus* ex Gottfried. ad l. 3. c. de usur. rei judic.

217. **Q**ueritur 2. an licitae sint Usurae Usurarum? *Usurae Usurarum* distinguendo: nam si *Lucratoriae* merè sunt, non minus, quam ipsae Usurae, vi mutui solvendae, imò magis, quam istae Jure Divino, & Naturali illicitae sunt, ut patet ex dictis supra n. 7. & seqq. imò etiam Civili, prout patet ex l. placuit 29. ff. de usur. l. ut nullo 28. c. eod. l. improbum. 20. c. ex quib. caus. infam. inrog. l. praes. 27. ff. de re judic. Vallens. *bic* §. 3. n. 6. Carpoz. *pract. crim. q. 92. n. 79.* Begnudel. *V. Usur. n. 61.* Reiffenst. n. 26. Magnif. P. Schmier p. 2. de *Delict. c. 2. n. 56.*

218. **S**i non merè *Lucratoriae* sint, sed exigantur non vi mutui, sed alterius iusti tituli, v. g. damni emergentis, aut lucri cessantis ex Usuris debitis non solutis, Jure naturali quidem, & Divino praesens spectato, exigi licite possunt, Jure tamen positivo per *citt.* & alias Leges reprobantur, & ita quidem, ut licet promissae sint, non tamen debeantur, & solutae Conditione indebiti repetantur l. si non sortem 26. §. supra duplum 1. ff. de *Condit. indeb.* Reiffenstuel *bic* n. 29.

219. **Q**ueritur 3. an huiusmodi Usurae exigi etiam nequeant ex Usuris redactis in sortem, quem credendi modum diximus *Anatocismus* vocari? *Certum est*, si Usurae compensatoriae, vel moratoriae jam perceptae debitori denuo credantur, ratione illarum alias Usuras Compensatorias, aut moratorias peti posse; quia tali casu verè evadunt fors, & constituunt aliquod princi-

220. Quid, si nondum solutae sint? Argumenta Sententiae affirmantis.

221. Deciditur negativè.

222. Solvuntur Argumenta contraria.

pale debitum, Wiestner *bic* n. 85. Reiffenstuel *ibid.* n. 30. & 31.

Dubium est, quando nondum solutae sunt. Et quidem eas debitori sub obligatione solvendarum Usurarum Compensatarum denuo credi posse, defendunt aliqui ex sequentibus Argumentis, 1. quia non apparet, quare solutae possint reddi debitori, & in novum mutuum converti; non autem possint ante solutionem ei relinqui, & ut vocant, brevi manu ipsi credi. Mævius p. 4. *decis. 213.* 2. quia Pragmatici, teste Fabr. *de Error. pragm. Decad. 20. Error. 1.* passim volunt, quòd casu, quo debitor, facta Usurarum condemnatione, & taxatione, taxatam quantitatem non solvit praefixo tempore, ex tunc Usurae ex Usuris, quasi in sortem redactis, debeantur. 3. quia ut Gail. l. 2. *obs. 7. n. 5.* Brunnem. *in l. fin. c. de usur. n. 2.* Praenob. D. de *Basis Semic. Contr. 38. n. 6.* & 111. docent, ita brevi manu in sortem redigi mutuo consensu possunt Censur ex Contractu Censuali debiti, & nondum soluti, ergo etiam Usurae saltem Compensatariae, debentur ex mutuo.

Sed dicendum, Anatocismus esse illicitum; conf. Usurarum, ita redactarum in sortem, Usuras licite non posse exigi. Ita contra Mævium p. 4. *decis. 213.* merito docent Roderic. *de reit. ann. l. 3. c. 7. n. 27.* Brunnem. *in l. ut nullo 28. n. 2. c. b. tit.* Struv. *Exerc. ad Pandect. 27. ibes. 51.* Stryck. *Us. mod. Pandect. tit. de Usur. §. 18.* Carpoz. *pract. crim. q. 92. n. 87.* Wiestner *bic* n. 87. Reiffenstuel *ibid.* n. 28. Magnif. P. Schmier p. 2. de *Delict. c. 2. n. 56.* Patet ex l. si non sortem. 26. §. supra duplum 1. ff. de *Condit. indeb.* & praecipue l. ut nullo 28. c. b. tit. ubi Justinianus Imp. decernit, nullo modo licere cuiquam Usuras praeteriti temporis, vel futuri in sortem redigere, & earum iterum Usuras stipulari. Ratio est, quia accessio accessionis, fructuum fructus, servitutis servitus, & lucri lucrum de Jure non datur.

Neque contrarium probant Argumenta opposita. *Ad 1.* negatur paritas; quia multò facilius Creditor dat

mutuò pecuniam non visam, quàm actu receptam; & debitor promptius promittit Usuras Usurarum, quàm solvat: & hinc per Anaticismum debitores alieno ære facillè opprimuntur. Brunnem. *n. 2. cit.* Ad 2. Usuræ etiam rei judicatæ, quæ ratione Usurarum non solutarum percipiabantur, sublata sunt ab Imper. *l. sancimus 3. C. de usur. rei judic.* ubi statutum, ut Usuræ ex sorte tantum, & non ex priore Usura, licet in condemnatione cum sorte deductæ sint, imposturum debeantur. Ad 3. ut Usuræ Usurarum Jure Civili, ita Censuum Censuum per Constitutionem Pij V. prohibiti sunt, ut patet ex Conditione 8. inter *n. 208.* allatas: unde in iis saltem Provinciis, in quibus Constitutio ista usu recepta est, Census

non soluti in sortem redigi, eorumque Usuræ non possunt exigi. Ubi Constitutio hæc recepta non est, Census non soluti redigi in sortem possunt: ex quo tamen non sequitur, quòd redigi in sortem possint etiam Usuræ non solutæ ob duplicem disparitatem: prima est, quia Census ex vero Emptionis Venditionis, Usuræ ex Mutui contractu solvuntur, qui titulus cum à priore sit confusus diversus, idcirco Decreta, quæ Census permittunt redigi in sortem, non rectè applicantur Usuris. Altera, quia lucrum, quod vi mutui percipitur, accessorium est sorti creditæ; contra Census principale est, cum in Emptione Censuum constituat mercem, quæ emitur.

§. VI.

De Usurarum promissarum solutione, & solutarum Dominio.

S U M M A R I U M.

223. &c. An Mutuarius teneatur solvere Usuras merè Lucratorias, promissas Usurario?
225. &c. An solutarum Usurarius acquirat dominium?

233. &c. Quid dicendum de rebus, ex pecunia vel alia re Usuraria comparatis ab Usurario?

223. **Q**Uæritur 1. an Mutuarius teneatur solvere Usuras merè Lucratorias promissas, & Usurarius possit solutas retinere? *q. Ad 1.* distinguendo: Vel enim mutuarius illas simpliciter promittit solvere, vel etiam cum Juramento. Si primum, non obligatur ad illarum solutionem: si secundum, obligatur quidem ex Virtute Religionis ob Juramentum ad eas solvendas, solutas tamen potest repetere, ut constat ex *c. debitores 6. de Jurejur.* & notant Vivian, in *c. 13. b. tit. pr.* Vallens, *bic §. 4. n. 2.* Reiffenstuel *ibid. n. 161. §. 162.* Ex quo sequitur, debitori petenti remissionem Usurarum promissarum, vel restitutionem solutarum non posse à Creditore, sive Usurario opponi Exceptionem Juramenti præstiti à debitore, sive solvente Usuras, quo juravit se soluturum Usuras, aut solutas non repetiturum; quia non obstante hoc Juramento, potest Usurarius cogi, ut remittat Juramentum, si nondum solutæ Usuræ sunt, vel ut eas restituat, si sint solutæ, prout constat ex *c. ex administrationis 1. de Jurejur.* & *c. tuas 13. b. tit.* Pirhing *bic n. 179.* Reiffenstuel *n. 162. §. 164. ibid.*

224. *Ad 2.* respondetur negativè: sed Usurarius Usuras solutas tenetur restituere in utroque foro, ut patet ex *c. administrationis 1. de Jurejur.* & *c. cum tu 5. §. b. tit.* quia fœnerator æquiparatur furi, & raptori *can. si quis Usuram 10. caus. 14.*

q. 4. igitur sicut isti ad rei alienæ ablatæ, ita ipse quoque ad percepti lucri Usurarii restitutionem obligabitur. Sylvest. *V. Usura 6. q. 2. dict. 1.* Azor *p. 3. l. 5. de usur. c. 16.* Valens. *bic §. 4. n. 1.* Engl. *ibid. n. 26.* Pirhing *n. 101.* Reiffenstuel. *n. 171.* Magnif. P. Schmier *p. 2. de Delict. c. 2. n. 129.* Ratio generalis est, quia non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum, *c. cum tu cit. & Reg. peccatum 4. in 6.* Quòd si tamen repetens Usuras, etiam ipse Usuras exercuit, ab Usurario in foro externo repelli potest per Exceptionem, ita, ut non audiatur, quousque ipse Usuras restituat, *c. quia frustra 14. b. tit.* Sylv. *V. Usura 9. q. 4. §. nona.*

Quæritur 2. utrùm fœnerator Usurarum sibi solutarum acquirat dominium? Certum est, non acquirere, si mutuarius non habeat voluntatem transferendi dominium in fœneratorem, sed solum velit pecunias illas dare exterius propter fidem datam: quia non obligatur transferre dominium, sed potius habet jus repetendi. Card. de Lugo *tom. 2. D. 25. sect. 11. n. 204.* Illung. *tr. 4. D. 2. n. 442.* Pirhing, *bic n. 18.* Ratio est, quia sola traditio sine interno consensu in alienationem non sufficit ad obtinendum dominium.

Certum est 2. si res, per Usuram acceptæ, consistant in numero, pondere, vel mensura, ut est pecunia, frumentum, vinum, &c. & ea permisceantur cum rebus ejus.